

• DŻUNGLA W BIAŁOWIEŻY • WOJNA WYBUCHNIE NA PACYFIKU?

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
3
GRUDNIA
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

nr 24 (19.11–2.12.2021)

Cena 9,90 zł (w tym 8% VAT)

Imperium porno

GDZIE SĄ PIENIĄDZE W CZASACH PANDEMII?

nr 24 (2709) rok LVII, Nr indeksu 358207 P I S S N 00 15-8402
USA 4,6 USD, Street Euro 2,9 euro, Wielka Brytania 2,5 GBP

IGRANIE Z TIGRAJEM
Koniec utopii w Etiopii

SYNDROM HAWAŃSKI
Kto szarpie nerwy CIA?

GRANICE WZROSTU
Klimat apokalipsy

CESARSKIE CIĘCIE
Tokio bez Mako

BÓG JEST KOBIETĄ
O czym śpiewa Polska?

BAŃKA NAD ZATOKĄ
Strach i wyzysk w Dubaju

ARKTYKA DZIKA
Nie ma życia bez tundry

GANGI MARSYLII
Miasto w mieście

KORZENIE MEKSYKU
Pamiętajcie o Aztekach

..... POSZERZAMY HORYZONTY

TWOJE
pismo o NAUCE

POTĘGA
MIECZA

ŚWIAT BEZ
BANANÓW?

SZOWINISTYCZNE
ALGORYTMY

wiedza i życie

GRUDZIEŃ 2021 nr 12 (1044)
CENA 10,99 ZŁ (w tym 8% VAT)

www.wiz.pl

ukazuje się od 1926 roku

POZYSKIWANIE
wody z powietrza

WYSPY
z piekła
rodem

Jak się
bada
ŚNIEG

WAŻKA POLECI
na Tytana

**PROMIENIOWANIE /
LECZĄCE**

BÓL

PRZYDATNE W SZKOLE

OWADY MNIJSZE OD JEDNOKOMÓRKOWCÓW

MEDYCYNĄ • PSYCHOLOGIA • EKOLOGIA • HISTORIA • NOWE TECHNOLOGIE

Grudniowy numer „Wiedzy i Życia” w kioskach od 24 listopada!

Prenumerata papierowa i cyfrowa tytułu dostępna na stronie wiz.pl oraz na sklep.polityka.pl/wiz

16

Rozpad Etiopii?
Coś poszło nie tak

18

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

12 Ani jednej więcej!

Ofiara zakazu aborcji

14 Strefa wykluczenia.

Pułapka w piekielnym lesie

16 Taki kryzys to skarb.

Migranci błądzą,
politycy korzystają

WYDARZENIA

18 Czas terroru.

Tigrz idzie
na Addis Abebę

22 Zbrojenia

na Indopacyfiku.

Beczka prochu
z domieszką atomu

26 Tajna broń Kremla.

Choroba amerykańskich
szpiegów

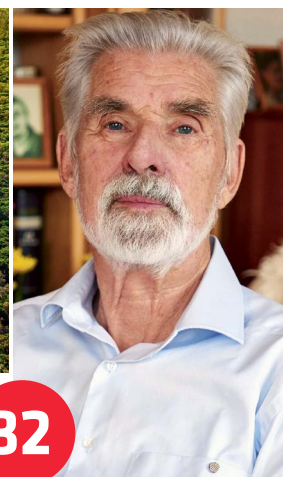
22

Twierdza Tajwan
Tutaj się zacznie?

28

Gaz idzie w las
A las na wodzie

32

Klaus Hasselmann
Fizyk od ryzyk

Na ziarnku Mako
Fora z cesarskiego
dwora!

40

O TYM MÓWI ŚWIAT

28 Płuca Ziemi.

Naturalne pochłaniacze
dwutlenku węgla

32 Nobel za klimat. Niebezpieczne
związki człowieka z pogodą

34 Precz z samozadowoleniem!

Co było na szczytach
Countdown i COP26

PROFILE

38 O nich się mówi:

Rama X
Aminata Diallo
Danny Fenster
Peng Shuai
Julia Hawkins

UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE UK 2021

34

Szczyty gadania
Gdzie rezultaty?

42

Bóg jest kobietą
Ale nie ty Nim jesteś

Baw się
i pracuj
Emir cię
pilnuje

44

LUDZIE

- 40 **Mako Komura.**
Już nie księżniczka
- 42 **Polsha.** Filozofia
śpiewającej feministki

REPORTAŻ

- 44 **Dubaj: bańka mydlana.**
Dla kogo sen, dla kogo koszmar
- 48 **Rosyjska Arktyka.**
Jak pojąć i pojmać renifera
- 52 **Zidane już tu nie mieszka.**
Najmłodszy dilerzy z Marsylii
- 56 **Piramidalna propaganda.**
Meksyku kłopoty z pamięcią

FOTOSTORY

- 60 **Umar! Kadafi, niech żyje Kadafi!**
Kandydat na prezydenta Libii

Ukryta kamera
Chomiku,
ty świnko!

62

OBYCZAJE

- 62 **Porno na dziko.**
Lukratywna niedyskrecja
portalu xHamster
- 66 **Portale randkowe.**
Gdy kobieta lajkuje pierwsza
- 68 **Za obrazę uczuć.**
Z internetu do kolonii karnej
- 70 **Nowi i martwi.**
Śmierć na otręsinach

KOMPAS

- 72 **Dolina Muminków.**
Słodkie nieróbstwo

HISTORIA

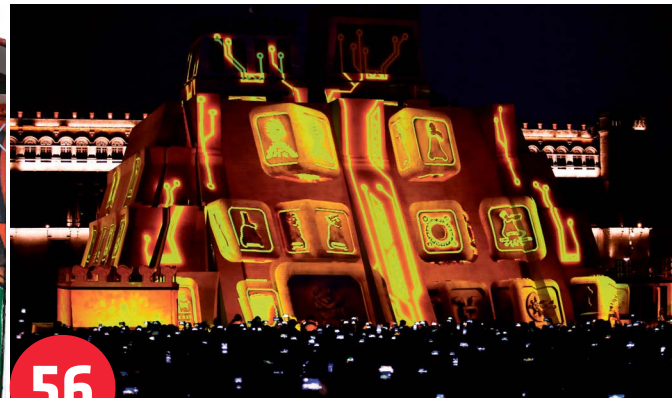
- 76 **Homo na Expo.**
Haniebne rozrywki etnografów

80 MIKROFORUM

52

Sprzedają dragi
Kupują polityków

56

Świątynia niezgody
Muzeum czy mem?

Trolle w realu
Ciepło,
choć zimno

72

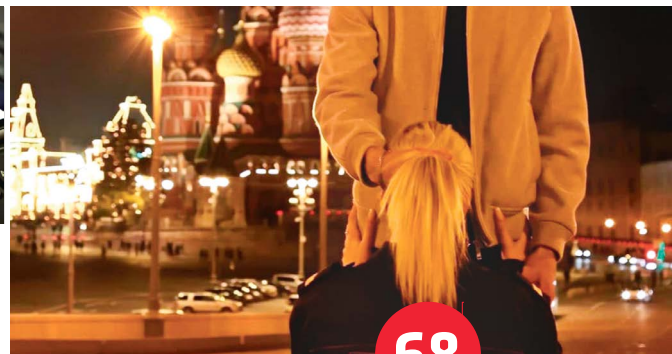

68

Ani się waży!
Lepiej
odwiedzmy
Lenina

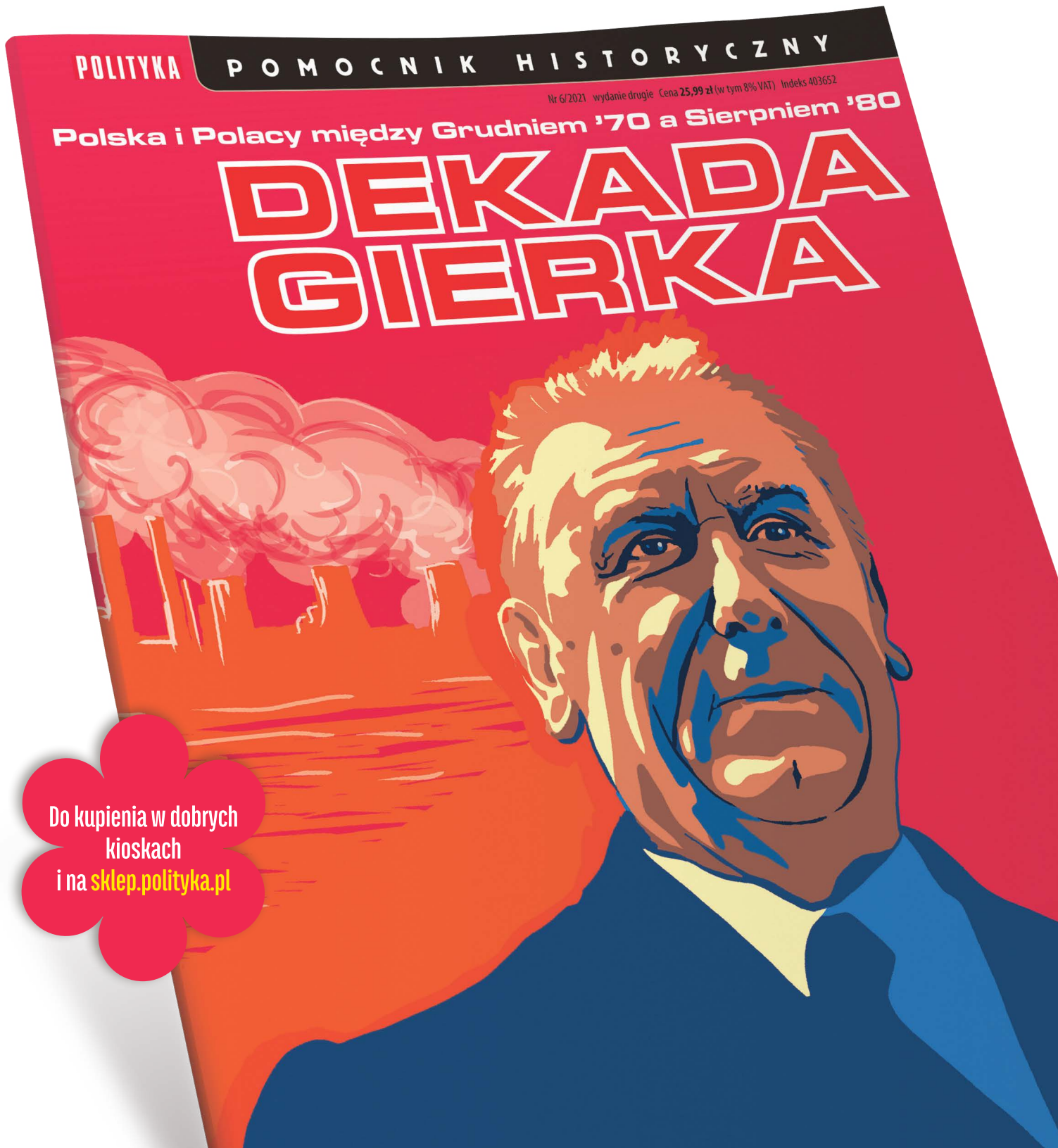
76

Nieludzkie
zoo
Z dzikiej
ciekawości

O tych krajach piszemy: **AUSTRALIA** (s. 22) **BELGIA** (s. 70, 76) **BIAŁORUŚ** (s. 14, 16) **CHINY** (s. 22) **CYPR** (s. 62) **ERYTREA** (s. 18) **ETIOPIA** (s. 18) **FINLANDIA** (s. 72) **FRANCJA** (s. 52) **JAPONIA** (s. 22, 40) **KOLUMBIA** (s. 28) **KOREA PŁD.** (s. 22) **KOREA PŁN.** (s. 22) **KUBA** (s. 26) **MEKSYK** (s. 56) **NIEMCY** (s. 32, 62, 76) **POLSKA** (s. 12, 14, 16) **ROSJA** (s. 26, 42, 48, 62, 66, 68) **USA** (s. 22, 26, 40, 66, 76) **WIELKA BRYTANIA** (s. 28, 34, 66, 76) **ZEA** (s. 44)

Peerelowska belle époque

Do kupienia w dobrych
kioskach
i na sklep.polityka.pl

BANGLADESZ

Miejsce magii

W mieście Narajangondzo w środkowym Bangladeszu odbywa się co roku hinduistyczne święto religijne, które przyciąga nie tylko wiernych, lecz również licznych fotografów. Wyznawcy zbierają się tego dnia w świątyni poświęconej na wpół legendarnemu XVIII-wiecznemu nauczycielowi imieniem Baba Lokenath Brahmaçari, by oddawać się modłom i medytacjom przy blasku świateł. Brahmaçari pochodził z Kalkuty, ale swoją pustelnię założył w Bangladeszu i dlatego jest tu otoczony szczególnym kultem. Niektórzy wierzą, że posiadał magiczne moce, pod koniec życia nigdy nie spał ani nawet nie mrugał i potrafił znosić skrajnie niskie temperatury.

IZRAEL

Czas na rybkę

Złot pelikanów na zalewie utworzonym jako część systemu melioracyjnego w kibucu Miszmar ha-Szaron. Izrael to ciekawe miejsce dla ornitologów i amatorów fotografowania ptaków, ponieważ leży na szlaku wielu migracji. Jednak przeloty budzą zupełnie inne odczucia u właścicieli stawów rybnych, zwłaszcza jeśli kilkadziesiąt tysięcy wielkich pelikanów postanowi zatrzymać się u nich na posiłek. W Miszmar ha-Szaron wypuszczono do wody kilka ton ryb gorszej jakości, by ptaki mogły się pożywić i polecieć dalej, nie niepokojąc mieszkańców. – Chodzi o zminimalizowanie napięć między ludźmi i ptakami – mówią pomysłodawcy programu dożywiania.

WIELKA BRYTANIA

Armia emerytów

Każdy emerytowany brytyjski wojskowy w wieku ponad 65 lat, któremu grozi samotna starość, ma prawo ubiegać się o miejsce w działającym od ponad trzech stuleci domu opieki Royal Hospital Chelsea. Pensjonariusz otrzymuje tu własny pokój z łazienką, wyżywienie oraz mundur – granatowy (na co dzień) i czerwony na specjalne okazje. Uniformy są mile widziane, zwłaszcza podczas wspólnych posiłków, ale oczywiście przymusu nie ma.... Wyjątkiem są parady, np. w dzień pamięci o poległych w wojnach światowych (na zdjęciu), kiedy to czerwonych mundurów nie może zabraknąć.